

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä jokaisella on velvollisuus osallistua perusopetuksen jälkeiseen toisen asteen koulutukseen 18-vuoden ikään saakka tai kunnes toisen asteen tutkinto on suoritettu. Oppivelvollisuutta voi perusopetuksen jälkeen suorittaa lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA), kansanopistoissa Vuosi oppivelvollisille -koulutuksessa tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa (TELMA)

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi todetaan kohdassa 2.4.4, Erytynen tuki ammatillisessa koulutuksessa, seuraavaa:

”Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi tarvitsee pitkäaikaista tai säännöllistä erityistä oppimisen ja opiskelun tukea tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden saavuttamiseksi”.

Kohdassa 2.4.8, Erytystä tukea saavan opiskelijan opintososiaaliset edut, todetaan seuraavaa:

”Erytystä tukea saavalla opiskelijalla on oikeus opiskelun edellyttämiin avustajapalveluihin ja erityisiin apuvälineisiin. Vammaisuuden perusteella opiskelijoille järjestettävistä muista palveluista ja tukitoimista säädetään erikseen. Lähtökohtaisesti toisen asteen koulutuksessa opiskelijan opiskelun edellyttämistä avustajapalveluista tulevat vammaispalvelulain mukaisesti kuten muissakin perusopetuksen jälkeisissä koulutuksissa”.

Vammaispalvelulain soveltamisalaa tulee tarkastella huolella erityisesti ammatillisen koulutuksessa ja valmentavissa koulutuksissa opiskelevien (TUVA ja TELMA) vammaisten opiskelijoiden näkökulmasta.

Kaikkein vaativinta erityistä tukea saavat opiskelijat opiskelevat TELMA-koulutuksessa, jossa tavoitteena ei ole jatkaa koulutuksen jälkeen tutkintokoulutuksessa, vaan tavoitteena on mahdollisemman hyvä elämä ja työtoimintoihin harjaantuminen (esim. työkeskuksessa

toimimiseen). Opiskelijat ovat pääosin vaikeasti monivammaisia lapsia, minkä vuoksi he ovat täysin autettavia kaikissa päivittäisissä toimissa. TELMA-koulutuksen opiskelijamäärät ovat oppivelvollisuuden laajentumisen myötä lisääntyneet, sillä aiemmin monet vaikeavammaiset lapset siirtyivät suoraan päiväkeskuksiin ja eläkkeelle.

Kohdassa 2.3.1, Perusrahoitus, Erityisen tuen kertoimet, todetaan seuraavaa:

”Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 64 §:ssä ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 21 §:ssä tarkoitetun erityisen tuen ja ensin mainitun lain 65 §:ssä tarkoitetun vaativan erityisen tuen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset otetaan huomioon rahoituksessa erityisen tuen korotuskertoimella sekä vaativan tuen korotuskertoimilla. Erityisen tuen korotuskertoimella korotettu rahoitus perustuu koulutuksen järjestäjien opiskelijoille tekemien erityisen tuen päätösten määrään. Tällä hetkellä vaativan erityisen tuen perusteella rahoitusta korotetaan kolmella erisuuruudella kertoimella. Kategoriat ovat vammainen, vaikeasti vammainen sekä vaikeasti vammainen henkilökohtaisen avustajan tarvitseva. Näiden kategorioiden määritelmät ovat selkeät ja rahoituksen perusteena olevat kustannukset luotettavammin kerättävissä”.

Kohdassa 4, Ehdotukset ja niiden vaikutukset, rahoitusjärjestelmä, todetaan seuraavaa:

”Toteutuneita opiskelijavuosia painotettaisiin jatkossa tutkintorakenteeseen kuuluvien eri tutkintojen, tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen järjestämisellä. Lisäksi niitä painotettaisiin opiskelijan lähtötasolla, jota varten luotaisiin oma painotuskertoimensa. Toteutuneita opiskelijavuosia korotettaisiin vaativan erityisen tuen ja majoituksen järjestämisellä”.

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil oy (Hyvil) toteaa, että Oppivelvollisuuslaki (1214/2020) on ensisijaisesti sovellettavaa lainsäädäntöä, ja vammaispalvelulakia (Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, 1987/380) erityislakina tulee sovellettavaksi vasta toissijaisesti. Lisäksi koulutuksen järjestäjälle myönnettävässä rahoituksessa huomioidaan jatkossakin vaativan erityisen tuen ja majoituksen järjestäminen. Vastuu erityistä tukea saavien opiskelijoiden opiskelun edellyttämistä avustajapalveluista tulisi siten olla koulutuksen järjestäjillä.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

Tilauuskoulutusta koskevat säädösehdotukset

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil oy (Hyvil) toteaa, että Oppivelvollisuuslaki (1214/2020) on ensisijaisesti sovellettavaa lainsäädäntöä, ja vammaispalvelulakia (Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, 1987/380) erityislakina tulee sovellettavaksi vasta toissijaisesti. Lisäksi koulutuksen järjestäjälle myönnettävässä rahoituksessa huomioidaan jatkossakin vaativan erityisen tuen ja majoituksen järjestäminen. Vastuu erityistä tukea saavien opiskelijoiden opiskelun edellyttämistä avustajapalveluista tulisi siten olla koulutuksen järjestäjillä.

Asetusluonnokset

Muut kommentit

Viemerö Jaana
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy